

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Відокремлений підрозділ
«Стахановський педагогічний коледж
ЛНУ імені Тараса Шевченка»

РОБОЧА ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
з виробничої практики
НАВЧАЛЬНА: З ПІДГОТОВКИ ДО ЛІТНЬОЇ В ДОТАХ
Спеціальності: «Музичне мистецтво», «Соціальна педагогіка», «Початкова
освіта», «Дошкільна освіта», «Фізичне виховання»
Освітньо-кваліфікаційний рівень: *молодший спеціаліст*

Укладач: Семенова Н.Б.

Схвалено на засіданні ПЦК
Протокол № 1 від 29.08.2016 р.

Розглянуто та затверджено на засіданні
науково-методичної ради
Протокол № 1 від 30.08.2016 р.

м. Лисичанськ

3MICT

Вступ	4
Мета і завдання практики	4
Організація практики	5
Зміст і індивідуальні завдання	6
Методичні рекомендації	10
Рекомендована література	42

ВСТУП

Навчальна практика з підготовки до літньої практики в ДОТах спрямована на підготовку студентів до роботи в ДОТах.

ДОТ є не тільки містом педагогічної практики, але й сильним фактором виховання та професійного становлення майбутнього педагога.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

МЕТА: підготовка студентів до самостійної роботи з дитячим і юнацьким колективом в умовах літніх канікул, розвиток відповідального і творчого ставлення до проведення оздоровчо-виховної роботи з дітьми і підлітками.

ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ:

- набуття вмінь і навичок роботи з дитячим і юнацьким колективами в умовах літніх канікул;
- оволодіння методикою організації і проведення колективних форм роботи з дітьми в умовах літніх канікул.
- оволодіння різними формами та методами оздоровчої і виховної роботи в літній період;
- ознайомлення з відповідною літературою з питань методики роботи в таборі;
- підготовка розробок різних оздоровчо-виховних заходів;
- оволодіння методикою проведення ігрових, організаційних, туристських видів діяльності;
- входження студентів в атмосферу майбутньої роботи;
- ознайомлення з документацією по організації літнього відпочинку дітей.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Проводить на 3 курсі, тривалість навчальної практики з підготовки до літньої в ДОТах – 30,0 годин на одну групу без відриву від теоретичного навчання.

Навчальною практикою керують викладачі педагогічного коледжу, керівники практики, які здійснюють загальне керівництво підготовкою студентів до літньої практики в дитячих оздоровчих таборах: здійснюють контроль за відвідуванням (згідно розкладу) занять, організують, разом з заступником директора з НВР, розподіл студентів за базами практики, приймають участь в організації і проведенні залікового заходу “Табір запалює вогні”.

Заняття під час навчальної практики можуть проводитися викладачами у формі психолого-педагогічних тренінгів з особистісної адаптації, педагогічної майстерності; у формі лабораторних занять з методики вожатської роботи, у формі практикуму з оволодіння навичками ігрової, організаційної, оформлюючої, туристської діяльності; масових творчих форм роботи з дітьми.

До проведення занять можуть залучатися і керівні кадри базових закладів відпочинку і оздоровлення дітей, які можуть здійснювати підготовку студентів для роботи з тимчасовим дитячим колективом в канікулярний час за власними освітніми програмами.

Студенти отримують залік з цього виду практики, якщо вони повністю виконали зміст програми навчальної практики, індивідуальні завдання.

Студенти зобов'язані надати на заключне заняття з навчальної практики (огляд-допуск) таку документацію:

- **педагогічний щоденник (без записів);**
- **схему письмового звіту про роботу в дитячому оздоровчому таборі;**
- **схему характеристики студента-практиканта;**
- **шпаргалки вожатого (ігри, тести, методики, кричалки, пісні, вірші, анекдоти тощо).**

ЗМІСТ ПРАКТИКИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ МОДУЛЬ 1

Нормативно-правові основи діяльності педагога –організатора

№	Зміст програми	К-ть годин	Форма проведення	Індивідуальні завдання студентам
1.1	Нормативно-правові акти діяльності педагога-організатора в сфері організації відпочинку і оздоровлення дітей. Правові основи діяльності педагога-організатора	1,0	лекція	Ознайомитися з основною документацією
1.2	Медико-санітарне забезпечення закладів відпочинку і оздоровлення дітей	1,0	лекція	Дайте письму відповідь на питання: 1. Яким вимогам повинен керуватися вожатий при здійсненні контролю за дотриманням дітьми правил особистої гігієни? 2. Які санітарно-гігієнічні вимоги ставляться до стану: житлових приміщень; санвузлів, загінних місць, ігрових кімнат, місць купання дітей? 3. Які санітарно-гігієнічні вимоги ставляться до організації спортивних, туристських, культурно-масових заходів і ігор?
ВСЬОГО:		2,0		

Перший модуль передбачає знайомство з положеннями законодавчих і нормативних актів, документів, які регламентують роботу з організації відпочинку і оздоровлення дітей, визначають правовий і соціальний статус педагога-організатора, його посадові обов'язки і права, а також права дітей.

МОДУЛЬ 2

Психолого-педагогічні основи діяльності вожатого

№	Зміст програми	К-ть годин	К-ть балів	Форма проведення	Індивідуальні завдання студентам
2.1	Виховна система закладів відпочинку і оздоровлення дітей. Проектування виховної системи закладів відпочинку і оздоровлення дітей	2,0	5	лекція організаційно-діяльнісна гра	Розробити проект програми діяльності однієї з форм організації діяльності учнів в канікулярний час.
2.2	Особливості вікового розвитку дітей. Проблеми психосексуальних взаємовідносин в умовах тимчасового дитячого об'єднання.	2,0	3	лекція	Скласти портрет «дитини» (вік за вибором)
2.3	Особливості формування тимчасового дитячого колективу в умовах закладу відпочинку і оздоровлення дітей	2,0	2	лекція	Визначте способи підвищення згуртованості колективу
2.4	Конфлікти в умовах закладу відпочинку і оздоровлення дітей і стратегії виходу з них.	2,0	10	практичне заняття	Розробіть правила безконфліктної поведінки дитини
2.5	Екстремальні ситуації в закладах відпочинку і оздоровлення дітей і особливості дій вожатого в них.	2,0	10	практичне заняття	Моделювання екстремальної ситуації в ДОТ та розробка правил виходу з них
ВСЬОГО		10,0	30		

Другий модуль передбачає формування у студентів основ знань психолого-педагогічної роботи з дітьми (специфіка розвитку особистості дитини, вікові особливості дитини, закономірності становлення дитячого колективу, проблеми міжособистісного спілкування, виникнення і попередження міжособистісних і групових конфліктів, емоційні стани дитячої психіки)

МОДУЛЬ 3

Методичні і управлінські основи роботи вожатого

№	Зміст програми	К-ть годин	К-ть балів	Форма проведення	Індивідуальні завдання студентам
3.1	Характеристика комплексної організації табірної зміни: організаційний, основний, заключний періоди.	2,0		Лекція	
3.2	Управлінські аспекти діяльності вожатого Принципи і методики планування роботи спеціалістів закладів відпочинку і оздоровлення дітей.	2,0		лекція	
3.3	Методики розробки сценарного плану творчого заходу Методика організації і проведення колективних творчих справ	2,0	5	практичне заняття	Розробити сценарій план і план організаційного забезпечення заходу (за вибором): «Місто майстрів»; «Фестиваль квітів»; «День білих ворон»; «Академія веселих наук»; «Ярмарок»
					Скласти план-конспект КТД (за вибором): «Природа та ми»; «Пригоди в Спортландії»; «Вечір-концерт»; «Веселий калейдоскоп»

3.4	Гра як вид діяльності і метод виховання особливості дитини	2,0	5	практичне заняття	Моделювання різних видів ігор для різних вікових категорій: ігор-знайомств, розважальних та психоігор.
3.5	Методика організації режимних моментів в різні періоди табірної зміни	2,0	5	практичне заняття	
3.6	Методи і форми роботи педагога-організатора з дітьми різного віку в умовах поганої погоди.	2,0	5	практичне заняття	Скласти «Дошову програму»
3.7	Методика організації і проведення спортивних заходів Методика організації роботи гуртків прикладної і технічної творчості	2,0	5	практичне заняття	Розробити спортивний захід для однієї вікової групи Скласти план роботи гуртка за інтересами
3.8	Методика оформлення загонних куточків і роботи загонних засобів масової інформації	2,0	5	практичне заняття	Складання макетів загонних куточків.
3.9	Проведення залікового заходу «Табір запалює вогні»	2,0	10		
ВСЬОГО:		18,0	40		

Третій модуль призначений для забезпечення студентів основними знаннями і навичками управління дитячим колективом і власною діяльністю, зорієнтований на практичне засвоєння методик організації режиму дня закладів відпочинку і оздоровлення дітей, колективних творчих справ, спортивних заходів, а також розкриття основ організаторської техніки і оформлювальної роботи.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Практика оцінюється такими балами:

- «зараховано» – 50 – 70 балів;
- «не зараховано» – нижче 50 балів

*МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО
ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ*

Додаток № 1

Закон України «Про охорону дитинства»
(підписаний Президентом України 26 квітня 2001 року, витяг)

Ст.1 Визначення термінів;

дитина - особа віком до 18. років (повноліття), якщо згідно з законом, застосованим до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше;

дитинство - період розвитку дитини до досягнення повноліття;

охорона дитинства - система державних та громадських заходів, спрямованих на забезпечення повноцінного життя, всебічного виховання і розвитку дитини та захисту прав.

Ст. 9. Право дитини на вільне висловлення думки та отримання інформації

Кожна дитина має право на вільне висловлювання особистої думки, формування власних поглядів, розвиток власної суспільної активності, отриманні інформації, що відповідає віку. Це право включає свободу розшукувати, одержувати, використовувати, поширювати та зберігати інформацію в усній, письмовій чи іншій формі, за допомогою творів мистецтва літератури засобів масової інформації, засобів зв'язку чи інших засобів на вибір дитини їй забезпечується доступ до інформації та матеріалів з різних національних і міжнародних джерел, особливо тих, які сприяють здоровому фізичному і психічному розвитку, соціальному, духовному і моральному благополуччю.

Ст. 10. Право на захист від усіх форм насильства.

Кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканність та захист гідності. Дисципліна і порядок у сім'ї, навчальних та інших дитячих закладах має забезпечуватися на принципах, що ґрунтуються на взаємоповазі, справедливості виключають приниження честі та гідності дитини.

Державна програма відпочинку та оздоровлення дітей
(затверджена Постановою Кабінету Міністрів України
від 16 січня 2003р., витяг)

Визначення понять:

Відпочинок - комплекс спеціальних заходів, спрямованих на відновлення фізичних і психічних функцій дитячого організму, соціальної активності.

Оздоровлення — комплекс заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, фізкультурного характеру, спрямованих на поліпшення та зміцнення стану фізичного і психологічного здоров'я дітей, що здійснюються в оздоровчих закладах протягом оздоровчої зміни.

Дитячий оздоровчий заклад - позашкільний заклад, що надає оздоровчі послуги дітям. Незалежно від форми власності дитячі оздоровчі заклади можуть бути таких типів: .заміський, санаторний, профільний, з денним перебуванням, праці та відпочинку тощо.

Оздоровча зміна - це період перебування дітей в оздоровчих закладах (не менше 14 днів).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ "ПРО ПІДСУМКИ ПРОВЕДЕННЯ ОЗДОРОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ВЛІТКУ 2003 РОКУ ТА ПРО ЗАХОДИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДПОЧИНКУ Й. ОЗДОРОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ВЛІТКУ 2004 РОКУ" ВІД 18 ТРАВНЯ 2004 РОКУ (витяг).

- залучити кваліфікованих педагогічних, медичних та інших працівників до роботи у дитячих оздоровчих установах, організувати проведення "практики студентів педагогічних вищих навчальних закладів у дитячих оздоровчих установах, забезпечити відповідну підготовку щодо проходження такої практики.

Нове століття вимагає іншої системи відпочинку дітей під час канікул і напрямів його розвитку, пов'язаних, передусім, із погіршенням економічного становища «господарів» дитячих оздоровчих закладів, відсутністю державної підтримки і захисту установ відпочинку дітей, необхідністю самофінансування закладів і збільшення конкуренції на «ринку пугівок».

Однак, незважаючи на економічні труднощі, аналіз діяльності дитячих оздоровчих закладів за останні роки вказує на появу позитивних тенденцій у психолого-педагогічній сфері дитячого відпочинку та дозвілля.

Серед них можна назвати такі:

— посилення соціальної спрямованості - останніх оздоровчих кампаній на основі довгострокових цільових програм (нові форми реабілітації дітей-інвалідів, табору для підлітків з девіантною поведінкою, для дітей-сиріт, і, ще дуже важливо - табору праці та відпочинку для старшокласників);

- відродження практики «малих» канікул: походи по місцях бойової слави, по історичних місцях, табори активу, профільні табори екологів, журналістів, спортсменів;

— розвиток інноваційних форм відпочинку дітей (етнотабори, тематичні, профільні, наметові, пересувні табори, тривалі рольові ігри, програми додаткової освіти).

Сучасний центр (табір) – це табір що працює за варіативними програмами, де головне — особистість дитини і післядія табірної зміни.

Творчі педагоги замислюються, не лише над створенням умов для розвитку особистості кожної дитини, а й над тим, наскільки добре складеться їхня навчальна діяльність після табірної зміни.

У ряді випадків створюється ніби «імінна» система особистості дитини, що дає їй можливість повернутися до свого шкільного колективу з новими знаннями, уміннями і навичками. Часом це — набір соціальних умінь, що знадобляться в житті (уміння плавати, навички якогось ремесла, комунікативні навички).

Основу педагогіки канікул складають методики колективної творчої діяльності (О. Газман, Г. Шапіро та ін.), творчої співпраці (Ш. Амонашвілі, В. Матвеев, С. Соловейчик), глибинного спілкування (Т. Батищев), демократичного різновікового впливу (С. Анохін).

Реалізація таких підходів виявила величезний, потенціал дитячого відпочинку. Педагоги літніх центрів (таборів) розглядають, канікули як альтернативні школи, специфічний, але дуже важливий простір освіти, виховання і становлення особистості.

До чинників, що ефективно впливають на розвиток особистості в умовах дитячого центру (табору), належать:.

— по-перше приїжджаючи в табір, діти змінюють своє оточення. Порушуються звичні комунікативні зв'язки з родиною і з друзями, змінюється стійка система взаємин;

— по-друге, змінюється весь стиль життя. Життя у таборі, як відомо, має публічний характер: разом відпочиваємо, навчаємося, граємо:

— по-третє, діти змінюються самі. Кожна дитина пов'язує з перебуванням у таборі свої уявлення, покладає на зміну якісь сподівання: чогось навчишся, щось спробувати, від чогось відпочити. Наприклад, удома була «мамієм», а в таборі стала самостійною; у школі підліток був лідером, а в загоні опинився на другорядних ролях. Згідно з нашими даними, 57% старшокласників, які відпочивали у таборах з 1997 по 2006 рр., вважають, що табір змінив їхнє самооцінювання.

Усе це переконує, що насиченість усього періоду зміни різноплановою і цікавою діяльністю, динамічність усіх процесів роблять табір привабливим для дітей і підлітків, які прагнуть «спробувати все і встигнути скрізь»

Це підтверджує аналіз очікувань - і потреб дітей, проведений педагогічними колективами ряду таборів.

Свої сподівання діти пояснюють, так:

- хочу знайти цікавих друзів і колектив, де цікаво жити;
- хочу бути комусь потрібним, спробувати себе в цікавому занятті, але в якому саме, не знаю;
- хочу радості, і перемогти хоча б в одному конкурсі;
- хочу стати лідером;
- хочу навчитися жити без конфліктів;
- хочу придумати що-небудь сам чи разом із друзями.

Чому багато педагогів сьогодні віддають перевагу програмам додаткової освіти? Тому що під час їх реалізації розширюється кругозір дітей та, їхній інформаційний фонд, набуваються практичні вміння, дитина може досягти, певного рівня.

Але набуття вмінь — не самомета, головне-- їх продуктивність. Створення конкретного продукту (реклами, газети, гри, вишивки, екологічної стежки) найважливіший результат. Створюється можливість перебрати на себе різні життєві ролі: бізнесмена, ігротехніка, винахідника тощо, відкрити у своїй практичній діяльності невідомі якості: уміння підкорятися, принциповість, терпимість, милосердя тощо, досягти успіху.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про оздоровлення та відпочинок дітей

Цей Закон визначає основні засади державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, повноваження органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, правові, фінансові та організаційні засади утворення і діяльності дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, права, обов'язки та відповідальність усіх учасників процесу.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

✓ відпочинкова зміна - період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 14 днів;

✓ оздоровча зміна - період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 21 дня, протягом якого дитина отримує послуги з оздоровлення та відпочинку;

✓ профільна зміна (туристична, спортивна, додаткової освіти: юних біологів, математиків, екологів тощо) - період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку, протягом якого дитина крім послуг з оздоровлення та відпочинку отримує комплекс послуг, спрямованих на розвиток певних здібностей та інтересів;

✓ тематична зміна - оздоровча або відпочинкова зміна, протягом якої дитина крім послуг з оздоровлення та відпочинку отримує комплекс додаткових послуг, спрямованих на розвиток її здібностей та інтересів за напрямками позашкільної освіти, фізичної культури та спорту, соціальної реабілітації, соціального захисту тощо за спеціальною програмою;

✓ відпочинок - комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, що забезпечують організацію дозвілля дітей, відновлення фізичних і психічних функцій дитячого організму, сприяють розвитку духовності та соціальної активності дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом відпочинкової зміни;

✓ оздоровлення - комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, спрямованих на поліпшення та зміцнення фізичного і психічного стану здоров'я дітей, що

здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом оздоровчої зміни;

✓ дитячий заклад оздоровлення та відпочинку - постійно або тимчасово діючий, спеціально організований або пристосований заклад, призначений для оздоровлення, відпочинку, розвитку дітей, що має визначене місце розташування, матеріально-технічну базу, кадрове забезпечення та технології для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей відповідно до державних соціальних стандартів надання послуг з оздоровлення та відпочинку;

✓ державні соціальні стандарти оздоровлення та відпочинку дітей - встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій щодо забезпечення необхідними послугами з оздоровлення та відпочинку дітей;

✓ діти, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, - діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, бездоглядні та безпритульні діти, діти-інваліди; діти, потерпілі від наслідків Чорнобильської катастрофи, діти, які постраждали внаслідок стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф; діти з багатодітних і малозабезпечених сімей; діти, батьки яких загинули від нещасних випадків на виробництві або під час виконання службових обов'язків; діти, які перебувають на диспансерному обліку; талановиті та обдаровані діти - переможці міжнародних, всеукраїнських, обласних, міських, районних олімпіад, конкурсів, фестивалів, змагань, спартакіад, відмінники навчання, лідери дитячих громадських організацій; дитячі творчі колективи та спортивні команди, а також діти працівників агропромислового комплексу та соціальної сфери села;

✓ діти, які потребують особливих умов для оздоровлення, - діти з особливими фізичними та психічними потребами, які не можуть перебувати в закладах оздоровлення та відпочинку самостійно, потребують індивідуального догляду та створення спеціальних умов;

✓ послуги з оздоровлення - комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, що надаються дитячим закладом оздоровлення та відпочинку і спрямовані на відновлення та поліпшення фізичного і психічного стану здоров'я дитини;

✓ відпочинкові послуги - заходи, спрямовані на організацію дозвілля дітей з дотриманням періоду активного та пасивного відпочинку, організацію раціонального харчування та забезпечення відповідними до вимог умовами проживання.

Стаття 2. Законодавство у сфері оздоровлення та відпочинку дітей

1. Законодавство у сфері оздоровлення та відпочинку дітей складається з Конституції України, Сімейного кодексу України, законів України "Про охорону дитинства", "Про позашкільну освіту", цього та інших законів, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, інших нормативно-правових актів.

Стаття 3. Основні принципи та напрями державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей

1. Державна політика у сфері оздоровлення та відпочинку дітей ґрунтується на таких принципах:

- ✓ рівності прав кожної дитини на оздоровлення та відпочинок;
- ✓ визнання пріоритетним у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування здійснення заходів, спрямованих на зміцнення здоров'я дітей шляхом організації оздоровлення та відпочинку;
- ✓ створення оптимальних умов для безпечного та ефективного перебування дітей у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку;
- ✓ створення умов для зміцнення фізичного та психічного здоров'я дітей шляхом належної організації оздоровлення та відпочинку;
- ✓ надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітям, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки;
- ✓ адресності соціальної допомоги, що надається з державного і місцевих бюджетів для оздоровлення та відпочинку дітей.

2. Основними напрямками державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей є:

- ✓ підтримка заходів, що здійснюються підприємствами, установами і організаціями, фондами, громадянами та їх об'єднаннями в цій сфері;
- ✓ створення доступного та ефективного ринку послуг з оздоровлення та відпочинку дітей;
- ✓ збереження і розвиток мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;
- ✓ забезпечення підготовки кадрів для здійснення заходів з оздоровлення та відпочинку дітей;
- ✓ стимулювання проведення науково-дослідних робіт, розроблення та впровадження інноваційних програм;
- ✓ створення механізмів економічного стимулювання, кредитування, цільової фінансової підтримки закладів, що здійснюють оздоровлення та відпочинок дітей;
- ✓ оптимізація системи управління;

- ✓ створення Державного реєстру дитячих закладів оздоровлення та відпочинку з метою запобігання їх ліквідації, передачі під заставу, перепрофілюванню, використанню не за призначенням;
- ✓ розробка та затвердження державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку.

Стаття 4. Система оздоровлення та відпочинку дітей

До системи оздоровлення та відпочинку дітей належать:

Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування;

інші суб'єкти, що забезпечують оздоровлення та відпочинок дітей.

Стаття 5. Уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері оздоровлення та відпочинку дітей

1. Уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері оздоровлення та відпочинку дітей є центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

2. До сфери управління центрального органу виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку загальнодержавного значення.

3. Центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту у межах своїх повноважень:

- ✓ забезпечує реалізацію державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей;

- ✓ здійснює міжвідомчу координацію з питань оздоровлення та відпочинку дітей;

- ✓ розробляє пропозиції щодо законодавчого врегулювання питань оздоровлення та відпочинку дітей;

- ✓ здійснює контроль за наданням послуг з оздоровлення та відпочинку дітей;

- ✓ забезпечує надання організаційної, науково-методичної, інформаційної допомоги центральним і місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, об'єднанням громадян, підприємствам, установам та організаціям, дитячим закладам оздоровлення та відпочинку і громадянам;

- ✓ забезпечує надання інформації про мережу дитячих закладів оздоровлення та відпочинку та послуги, які вони надають;

✓ вносить пропозиції щодо формування, встановлення та затвердження державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України за участю та погодженням з іншими сторонами соціального партнерства;

Стаття 6. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку

1. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, у межах своїх повноважень забезпечують:

- ✓ реалізацію державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей;
- ✓ збереження та розвиток мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, поліпшення їх матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення;
- ✓ здійснення контролю за діяльністю дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;
- ✓ здійснення інших повноважень відповідно до закону.

Стаття 7. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування

1. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень забезпечують:

- ✓ реалізацію державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, розроблення і виконання відповідних регіональних програм;
- ✓ збереження і розвиток мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, поліпшення їх матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення;
- ✓ виділення коштів з місцевих бюджетів на організацію оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки;
- ✓ здійснення контролю за діяльністю дитячих закладів оздоровлення та відпочинку незалежно від форми власності та підпорядкування;
- ✓ безперебійне електро-, водо-, газо- та теплопостачання, виконання інших робіт щодо життєво важливих складових функціонування дитячих закладів оздоровлення та відпочинку під час перебування в них дітей;

- ✓ підтримку дитячих закладів оздоровлення та відпочинку шляхом встановлення пільг із землекористування, оплати комунально-побутових послуг, придбання продуктів харчування, сплати місцевих податків і зборів;
- ✓ безоплатне проведення медичного огляду працівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку державної та комунальної форми власності;
- ✓ оздоровлення дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, протягом року;
- ✓ надання організаційної, науково-методичної, інформаційної допомоги громадським об'єднанням, фондам, підприємствам, установам та організаціям, дитячим закладам оздоровлення та відпочинку, громадянам;
- ✓ надання допомоги в організації перевезення груп дітей до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;
- ✓ здійснення інших повноважень відповідно до закону.

Стаття 8. Професійні спілки, об'єднання громадян, фонди, підприємства, установи та організації

1. Професійні спілки, об'єднання громадян, фонди, підприємства, установи та організації, що забезпечують проведення оздоровлення та відпочинку дітей, здійснюють заходи з оздоровлення та відпочинку дітей самостійно або за участю органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування відповідно до вимог державних соціальних стандартів надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей.

2. Відносини професійних спілок, об'єднань громадян з органами виконавчої влади та власниками дитячих закладів оздоровлення та відпочинку регулюються законодавством.

*Розділ II. ОСНОВНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ У СФЕРІ
ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ*

*Стаття 9. Державні соціальні стандарти оздоровлення та відпочинку
дітей*

1. Державні соціальні стандарти оздоровлення та відпочинку дітей є складовою державних соціальних стандартів.

2. Складовими державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей є:

✓ нормативи матеріально-технічного забезпечення дитячих закладів оздоровлення та відпочинку інвентарем та обладнанням для надання медичних послуг, організації виховного процесу та дозвілля дітей;

✓ нормативи розміщення дітей для оздоровлення та відпочинку на території, у будинках і приміщеннях дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;

✓ норми забезпечення дітей повноцінним харчуванням у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку відповідно до фізіологічних потреб і енерговитрат.

3. Державні соціальні стандарти оздоровлення та відпочинку формуються, встановлюються та затверджуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України за участю та погодженням з іншими сторонами соціального партнерства.

4. Юридичні та фізичні особи, до сфери управління яких належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, забезпечують їх функціонування та надання відповідних послуг згідно з державними соціальними стандартами оздоровлення та відпочинку дітей.

Стаття 11. Страхування дітей на час їх перебування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

1. Страхування дітей під час перебування в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку здійснюється відповідно до законодавства.

Стаття 12. Науково-методичне та інформаційне забезпечення дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. Науково-методичне та інформаційне забезпечення дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснює центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

2. Науково-методичне забезпечення дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється шляхом:

✓ впровадження інноваційних підходів до організації оздоровлення та відпочинку дітей;

✓ розробки і видання методичних матеріалів з питань оздоровлення та відпочинку дітей;

✓ організації співпраці із закладами, установами, організаціями для підвищення ефективності наукового та навчально-методичного забезпечення;

✓ організації наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій, виставок учасників оздоровчо-виховного процесу;

- ✓ моніторингу ефективності діяльності дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;

- ✓ розробки, затвердження та впровадження типових державних програм оздоровлення та відпочинку дітей відповідно до вимог державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

3. Інформаційне забезпечення дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється шляхом:

- ✓ поширення інформації про діяльність дитячих закладів оздоровлення та відпочинку і послуги, які вони надають;

- ✓ створення статистичної, довідкової, маркетингової бази даних щодо оздоровлення та відпочинку дітей;

- ✓ проведення рекламно-інформаційних заходів та кампаній;

- ✓ висвітлення в засобах масової інформації питань щодо оздоровлення та відпочинку дітей.

Розділ III. ДИТЯЧІ ЗАКЛАДИ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Стаття 13. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку

1. Оздоровлення та відпочинок дітей може здійснюватися у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку протягом року, сезонно, під час канікул, цілодобово, протягом дня.

Діти віком від 7 до 18 років перебувають у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку самостійно.

Діти віком від 4 до 6 років перебувають у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку разом із батьками або іншими законними представниками.

Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку за своїми організаційно-правовими формами може бути державної (заснований на державній формі власності), комунальної (заснований на комунальній формі власності) або приватної (заснований на приватній формі власності) форми власності.

Оздоровлення та відпочинок дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях, може здійснюватися у відповідно визначених дитячих закладах оздоровлення та відпочинку в ході тематичних змін спільно з батьками-вихователями та прийомними батьками і їхніми власними дітьми.

Діти, які потребують особливих умов для оздоровлення, оздоровлюються у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (спеціально пристосованих) в супроводі батьків або інших законних представників, соціальних працівників тощо.

2. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку створюють умови для проживання, харчування, медичного обслуговування, виховання дітей, розвитку їх інтересів та здібностей, здобуття елементарних трудових навичок тощо відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

3. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку у своїй діяльності керуються цим Законом та статутом (положенням), розробленим відповідно до Типового положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

4. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку для проведення оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки і оздоровлюються за кошти державного та місцевих бюджетів, визначаються на конкурсній основі відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Стаття 14. Типи дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. До дитячих закладів оздоровлення належать:

✓ дитячий заклад санаторного типу - заклад, у якому діти перебувають цілодобово і де поряд з оздоровчими надається комплекс медичних послуг, спрямованих на поліпшення стану їхнього здоров'я, запобігання захворюванням. З урахуванням природно-кліматичних умов, наявної лікувально-оздоровчої бази, кадрового забезпечення такі заклади можуть бути спеціалізованими;

✓ дитячий центр - заклад, що функціонує протягом року, в якому діти перебувають цілодобово. Центр має відповідне кадрове забезпечення, спеціально відведену територію, матеріально-технічну базу, які відповідають санітарно-гігієнічним нормам, для організації оздоровлення, відпочинку та навчання дітей;

✓ позаміський заклад оздоровлення та відпочинку - заклад, що функціонує протягом року, сезонно або під час канікул, у якому діти перебувають цілодобово. Заклад повинен мати спеціально відведену територію, що знаходиться в курортній або замиській зоні, матеріально-технічну базу, що відповідає санітарно-гігієнічним нормам, кадрове забезпечення для організації оздоровлення. Відповідний заклад також може належати до закладу відпочинку.

2. До дитячих закладів відпочинку належать:

✓ табір з денним перебуванням - табір, тимчасово утворений у навчальному закладі, закладі культури, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, в якому забезпечується належний догляд за дітьми, виховний процес, їх повноцінне дозвілля, розвиток творчих здібностей та інтересів і де діти перебувають протягом дня, але не менше 6 годин;

✓ дитячий заклад праці та відпочинку - заклад з денним або цілодобовим перебуванням, у якому поряд з відпочинком організується трудова діяльність з метою формування у дітей трудових інтересів і навичок;

✓ наметове містечко - тимчасово діючий заклад з денним або цілодобовим перебуванням, облаштований на спеціально відведеній території, що відповідає санітарно-гігієнічним вимогам та нормам, у якому здійснюється комплекс заходів, спрямованих на формування у дітей навичок безпечної життєдіяльності, самообслуговування, колективізму.

3. Оздоровчі, відпочинкові та профільні зміни можуть комплектуватися одночасно дітьми всіх вікових груп. Перерва між змінами не має бути менше двох днів.

4. Для оздоровлення та відпочинку дітей можуть використовуватися санаторно-курортні заклади, пансіонати, бази відпочинку, санаторії-профілакторії, оздоровчі комплекси підприємств, установ та організацій, професійних спілок за умови надання зазначеними закладами послуг з оздоровлення та відпочинку відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

Стаття 15. Утворення, реорганізація та ліквідація дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку незалежно від форми власності можуть функціонувати як юридичні особи або не мати статусу юридичної особи і перебувати у складі підприємств, установ та організацій як їх філіали чи структурні підрозділи і обов'язково заносяться до Державного реєстру дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.

2. Утворення, реорганізація та ліквідація дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється за рішенням власника (засновника) або уповноваженого ним органу відповідно до законодавства.

3. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку утворюються центральними, місцевими органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування, професійними спілками, фондами, підприємствами, установами та організаціями, громадянами та їх об'єднаннями з урахуванням соціально-економічних, національних, культурно-освітніх потреб і за наявності необхідної матеріально-технічної та науково-методичної бази, кадрового забезпечення відповідно до законодавства.

4. Засновник (власник) дитячого закладу оздоровлення та відпочинку державної чи комунальної форми власності не має права ліквідувати його, зменшувати територію, кількість ліжко-місць, а також здавати в оренду приміщення (будівлі) для провадження діяльності, не пов'язаної з оздоровленням та відпочинком дітей під час їх перебування в ньому, без

погодження із центральним органом виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

5. Реорганізація або ліквідація дитячих закладів оздоровлення та відпочинку державної чи комунальної форми власності допускається лише за згодою відповідного органу виконавчої влади та органу місцевого самоврядування та за погодженням із центральним органом виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

6. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку не може бути об'єктом звернення стягнення за борговими зобов'язаннями, не може передаватися у заставу.

7. У разі банкрутства власника місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування вирішують питання про передачу дитячого закладу оздоровлення та відпочинку до комунальної власності.

Стаття 16. Органи управління дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку очолює директор.

2. Органом громадського самоврядування дитячого закладу оздоровлення та відпочинку є загальні збори (конференція) колективу закладу.

3. У дитячому закладі оздоровлення та відпочинку можуть функціонувати методичні об'єднання, що об'єднують учасників оздоровчовиховного процесу та спеціалістів певного професійного напрямку.

Стаття 17. Правила поведінки в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку

Порушення вимог внутрішнього розпорядку дитячого закладу оздоровлення та відпочинку тягне за собою негайне відрахування дитини із закладу та відправлення до місця постійного проживання за рахунок батьків або інших законних представників.

Стаття 18. Права дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку має право відмовити у прийомі дитини до закладу в разі:

- ✓ відсутності путівки;
- ✓ невідповідності віку дитини встановленим вимогам;
- ✓ відсутності у дитини, яка прибула на оздоровлення та відпочинок до дитячого закладу, медичної довідки встановленого зразка, затвердженого спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

Стаття 19. Обов'язки дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку зобов'язаний:

- ✓ створити дитині безпечні умови перебування, забезпечити охорону її життя і здоров'я, особистого майна, надання невідкладної медичної допомоги, страхування від нещасного випадку, реалізацію освітніх програм та змістовного дозвілля тощо;
- ✓ у разі виникнення обставин непереборної сили забезпечити негайну евакуацію і відправлення дитини до місця постійного проживання;
- ✓ у разі захворювання дитини організувати її лікування та за потреби доставлення до місця постійного проживання;
- ✓ забезпечити оздоровлення та відпочинок дітей відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

Стаття 20. Матеріально-технічна база дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку, що має статус юридичної особи, володіє, користується і розпоряджається майном, земельною ділянкою відповідно до законодавства.

Для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей дитячим закладам оздоровлення та відпочинку можуть надаватися в оренду спортивні, культурні, оздоровчі об'єкти тощо.

2. Вимоги до матеріально-технічної бази дитячого закладу оздоровлення та відпочинку визначаються відповідними будівельними і санітарно-гігієнічними нормами, правилами їх облаштування та утримання з урахуванням вимог технічної і протипожежної безпеки та державними соціальними стандартами оздоровлення та відпочинку дітей.

Матеріально-технічну базу дитячого закладу оздоровлення та відпочинку складає рухоме і нерухоме майно, що належить йому на праві власності або господарського відання, оперативного управління, орендоване або передане йому засновником (власником).

3. Основні фонди, земельні ділянки та інше майно дитячого закладу оздоровлення та відпочинку державної або комунальної форми власності не підлягають вилученню, крім випадків, передбачених законодавством.

Стаття 21. Штатний розпис дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Штатний розпис дитячого закладу оздоровлення та відпочинку державної чи комунальної форми власності встановлюється на підставі типових штатних нормативів дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, затверджених центральним органом виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту за погодженням з відповідними центральними органами виконавчої влади у сфері фінансів та праці.

2. Штатний розпис приватного дитячого закладу оздоровлення та відпочинку встановлюється засновником (власником) на основі типових штатних нормативів дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

Стаття 22. Фінансово-господарська діяльність дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Фінансово-господарська діяльність дитячого закладу оздоровлення та відпочинку здійснюється відповідно до Бюджетного та Господарського кодексів України, законів України "Про господарські товариства", "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про позашкільну освіту", цього Закону та інших нормативно-правових актів.

2. Кошти, що залишилися на бюджетних рахунках дитячого закладу оздоровлення та відпочинку на кінець фінансового року, не можуть бути вилучені, крім коштів фондів соціального страхування, зазначених у статті 24 цього Закону, та у випадках, передбачених законодавством.

Розділ IV. ПОРЯДОК І УМОВИ НАДАННЯ ДІТЯМ ПОСЛУГ З ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Стаття 23. Порядок прийому дитини до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Прийом дитини до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку здійснюється за наявності путівки.

Путівка до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку - документ, який засвідчує право дитини на отримання послуг з оздоровлення та відпочинку, умови перебування в такому закладі і визначає вартість та перелік послуг з оздоровлення та відпочинку для однієї дитини в конкретному закладі.

Стаття 24. Фінансування послуг з оздоровлення та відпочинку дітей

Оздоровлення та відпочинок дітей, які потребують особливих умов для оздоровлення, - дітей з особливими фізичними та психічними потребами, які не можуть перебувати в закладах оздоровлення та відпочинку самостійно, потребують індивідуального догляду та створення спеціальних умов; дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, - дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, бездоглядних та безпритульних дітей, дітей-інвалідів; дітей, потерпілих від наслідків Чорнобильської катастрофи, дітей, які постраждали внаслідок стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф; дітей з багатодітних і малозабезпечених сімей; дітей, батьки яких загинули від нещасних випадків на виробництві або під час виконання службових обов'язків; дітей, які перебувають на диспансерному обліку; талановитих та обдарованих дітей - переможців міжнародних,

всеукраїнських, обласних, міських, районних олімпіад, конкурсів, фестивалів, змагань, спартакіад, відмінників навчання, лідерів дитячих громадських організацій; дитячих творчих колективів та спортивних команд; дітей працівників агропромислового комплексу та соціальної сфери села здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, коштів підприємств, установ та організацій, професійних спілок і фондів, добровільних внесків юридичних та фізичних осіб, інших джерел.

При вирішенні питання щодо першочерговості оздоровлення та відпочинку дітей враховується соціальний статус дитини і матеріальне становище сім'ї, у якій вона виховується.

Стаття 25. Соціальна підтримка оздоровлення та відпочинку дітей

1. Кабінет Міністрів України розробляє і затверджує державну програму оздоровлення та відпочинку дітей.

2. Органи місцевого самоврядування розробляють і затверджують відповідні програми з оздоровлення та відпочинку дітей, фінансування яких здійснюється за рахунок місцевих бюджетів.

Закупівля послуг на оздоровлення та відпочинок дітей відповідно до програм оздоровлення та відпочинку дітей здійснюється на конкурентних засадах відповідно до Закону України "Про здійснення державних закупівель".

Забезпечення матеріально-технічної бази дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, що утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, здійснюється відповідно до законодавства.

Стаття 26. Платні послуги у сфері оздоровлення та відпочинку дітей

1. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, що повністю фінансуються з державного або місцевих бюджетів, можуть надавати платні послуги відповідно до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

2. У передбачених законодавством випадках дитячі заклади оздоровлення та відпочинку мають право на надання платних послуг після отримання у встановленому порядку відповідних ліцензій.

Стаття 27. Оздоровлення та відпочинок груп дітей за кордоном

1. Координацію діяльності, пов'язаної з виїздом груп дітей за кордон на оздоровлення та відпочинок, контроль за її провадженням здійснюють центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту, відповідний структурний підрозділ Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

2. Оздоровлення та відпочинок груп дітей за кордоном організовується юридичними особами, установчими документами яких передбачено

провадження такої діяльності, та за умови отримання ЗГОДИ на виїзд і організацію оздоровлення та відпочинку дітей за кордоном.

3. Надання згоди на виїзд і організацію оздоровлення та відпочинку дітей за кордоном здійснюється за місцем проживання дітей відповідним структурним підрозділом Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Якщо до складу групи входять діти з різних регіонів України, надання згоди на виїзд і організацію оздоровлення та відпочинку дітей за кордоном здійснює центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

4. Порядок отримання ЗГОДИ на виїзд і організацію оздоровлення та відпочинку дітей за кордоном визначається Кабінетом Міністрів України.

5. Оздоровлення та відпочинок організованих груп дітей за кордоном за державні кошти здійснюється відповідно до вимог державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

Стаття 28. Вимоги щодо прийняття дітей на оздоровлення та відпочинок

1. До дитячого закладу оздоровлення та відпочинку діти можуть прибувати з батьками, іншими законними представниками або у складі груп з особами, які їх супроводжують.

2. Формування груп дітей та призначення особи, яка їх супроводжує до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, здійснюється юридичними особами, якщо їх установчими документами передбачено провадження діяльності з оздоровлення та відпочинку дітей.

3. Група дітей для направлення до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку формується і склад її затверджується не пізніше як за два дні до від'їзду.

4. Кожна група до 15 дітей забезпечується особою, яка їх супроводжує. На кожну групу від 30 до 45 дітей додатково призначається один медичний працівник. Особи, які супроводжують дітей під час їх перевезення до або з місця оздоровлення та відпочинку, перебувають у відрядженні та несуть персональну відповідальність за життя і здоров'я дітей до передачі їх працівникам відповідного дитячого закладу оздоровлення та відпочинку чи батькам або іншим законним представникам.

Витрати на відрядження осіб, які супроводжують дітей, можуть відшкодовуватися за рахунок юридичних осіб, що їх призначили відповідно до частини другої цієї статті, та інших джерел, не заборонених законодавством.

5. Перед відправленням груп дітей на оздоровлення та відпочинок з особами, які супроводжують дітей під час їх перевезення, проводиться інструктаж з питань безпеки.

6. Відповідальність дитячого закладу оздоровлення та відпочинку за життя і здоров'я дітей настає з моменту передачі дітей за списком особами, які їх супроводжували, керівникам цих закладів.

7. Супроводження груп дітей до або з місць оздоровлення та відпочинку здійснюється безоплатно працівниками органів внутрішніх справ.

Розділ V. УЧАСНИКИ ПРОЦЕСУ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ

Стаття 29. Учасники процесу оздоровлення та відпочинку дітей

1. До учасників процесу оздоровлення та відпочинку дітей належать: діти; їхні батьки або особи, які їх замінюють; працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку дітей; представники підприємств, установ та організацій - власників (засновників) закладу; представники профспілок та інших об'єднань громадян.

Стаття 30. Права та обов'язки дітей, які перебувають у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

1. Діти під час перебування в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку мають право:

- ✓ на захист прав і свобод, визначених Конвенцією ООН про права дитини, на охорону життя, здоров'я і власного майна, повагу до їх гідності, вільне висловлювання власних поглядів і переконань;
- ✓ на кваліфіковану медичну допомогу в разі захворювання або травмування;
- ✓ самостійно обирати види діяльності, дозвілля, участь в освітніх, оздоровчих програмах закладів;
- ✓ здобувати у передбачених законодавством випадках освіту згідно з державними стандартами освіти;
- ✓ отримувати зазначені в путівці послуги з оздоровлення та відпочинку, в тому числі платні;
- ✓ на раціональне харчування;
- ✓ брати участь в управлінні дитячим закладом оздоровлення та відпочинку;
- ✓ звертатися до адміністрації закладу для отримання інформації стосовно побуту, харчування, медичної допомоги, змісту освітніх, оздоровчих програм та програм відпочинку;
- ✓ у разі виникнення конфліктної ситуації вимагати вжиття дієвих заходів, у тому числі заміни вихователя.

2. Діти під час перебування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку зобов'язані виконувати правила внутрішнього розпорядку цих закладів.

Стаття 31. Права та обов'язки батьків або інших законних представників

1. Батьки або інші законні представники дітей мають право:

✓ ознайомитися із статутом дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, правилами перебування дитини у закладі, змістом освітніх, оздоровчих, медичних програм або програм відпочинку, в яких братиме участь дитина;

✓ захищати права та законні інтереси дитини в разі отримання від неї відповідної інформації;

✓ звертатися до адміністрації дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, його засновника (власника), органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, утворених ними комісій,

✓ міжвідомчої комісії та інших робочих органів з питання поліпшення роботи дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

2. Батьки або інші законні представники дітей зобов'язані:

✓ забезпечити дитину на час перебування у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку необхідним одягом, взуттям, засобами гігієни;

✓ провести з дитиною превентивну роботу щодо запобігання шкідливим звичкам;

✓ забезпечити проходження дитиною медичного обстеження;

✓ надавати інформацію працівникам дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, особам, які супроводжують дітей, про індивідуальні особливості дитини;

✓ відвідувати дитину в закладі та у терміни, визначені у путівці, забрати її із закладу;

✓ відшкодувати заподіяні дитячому закладу оздоровлення та відпочинку збитки внаслідок недисциплінованої поведінки дитини;

✓ у разі прийняття рішення адміністрацією дитячого закладу оздоровлення та відпочинку про дострокове відправлення дитини до постійного місця проживання за недисциплінованість та у разі неможливості батьків або інших законних представників забрати дитину з дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, відшкодувати витрати, понесені цим закладом, на супроводження дитини до постійного місця проживання.

Стаття 32. Працівники дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. Призначення керівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється засновниками (власниками) з числа осіб, які мають, як правило, вищу освіту за профілем (охорона здоров'я, освіта, спорт, культура) і стаж роботи з дітьми не менше п'яти років.

Прийняття на роботу працівників, які безпосередньо працюють з дітьми, здійснюється з числа осіб, які мають відповідну освіту.

Добір на роботу інших працівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється відповідно до законодавства.

2. Лікарі та медичні працівники, які направляються на роботу в дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, повинні мати відповідну кваліфікацію, підготовку та стаж практичної роботи не менше трьох років. Контроль за відбором та направленням медичного персоналу до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку покладається на керівника територіальної або відомчої медичної установи, який несе персональну відповідальність за їх професійну діяльність.

3. Для роботи в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку в літній час та під час канікул можуть залучатися студенти педагогічних, медичних та інших навчальних закладів.

4. Сезонні працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, які безпосередньо працюють з дітьми, на час роботи безоплатно забезпечуються помешканням.

5. Сезонні працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, які безпосередньо працюють з дітьми, забезпечуються харчуванням. Розмір плати за харчування встановлюється засновником (власником) закладу.

Вартість харчування працівників повинна відповідати нормам, встановленим спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

6. Умови і розмір оплати праці працівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку державної та комунальної форми власності визначаються законодавством.

7. Умови і розмір оплати праці працівників приватних дитячих закладів оздоровлення та відпочинку встановлюються засновником (власником) згідно із законодавством.

8. Засновники (власники) мають право встановлювати розмір оплати праці працівників дитячого закладу оздоровлення та відпочинку відповідно до галузевих тарифних ставок.

9. Частина дев'яту статті 32 виключено

10. За педагогічними і медичними працівниками, які направляються на роботу до сезонного дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, зберігається основне місце роботи та безперервний трудовий стаж.

Стаття 33. Права, обов'язки та відповідальність працівників дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку в межах покладених на них обов'язків несуть персональну відповідальність відповідно до законодавства за безпеку життя і здоров'я дітей, які оздоровлюються та відпочивають у цьому закладі, за якість та повноту виконання навчальних та виховних програм, які реалізуються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку.

2. Працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку мають право на:

- ✓ внесення пропозицій щодо поліпшення оздоровчо-виховного процесу, процесу відпочинку, подання на розгляд керівництва та педагогічної ради пропозицій щодо морального та матеріального заохочення дітей, застосування стягнень до тих, хто порушує правила внутрішнього розпорядку закладу;

- ✓ вибір форм підвищення кваліфікації, необхідної для продовження трудової діяльності у такому закладі;

- ✓ участь у роботі методичних об'єднань, нарад, зборів, інших органів самоврядування дитячого оздоровчого закладу, у заходах, пов'язаних з організацією оздоровчо-виховної роботи;

- ✓ вибір педагогічно обґрунтованих форм, методів, засобів роботи з дітьми;

- ✓ соціальне та матеріальне заохочення;

об'єднання у професійні спілки, участь у громадських організаціях, діяльність яких не заборонена законодавством.

3. Працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку зобов'язані:

- ✓ педагогічні та медичні - перед початком роботи пройти спеціальну курсову підготовку в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту;

- ✓ при прийнятті на роботу надати документ про проходження обов'язкового медичного огляду, який дає право працювати з дітьми;

- ✓ дотримуватися вимог статуту (положення) дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, виконувати правила внутрішнього розпорядку та посадові обов'язки;

- ✓ берегти життя та здоров'я дітей, захищати їх інтереси, пропагувати здоровий спосіб життя;

- ✓ виконувати накази та розпорядження директора закладу.

Стаття 34. Державний контроль за діяльністю дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. Державний контроль за діяльністю дитячих закладів оздоровлення та відпочинку незалежно від підпорядкування, типу та форми власності закладів здійснюють:

- ✓ центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту;
- ✓ міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку;
- ✓ Рада міністрів Автономної Республіки Крим;
- ✓ обласні, Київська та Севастопольська міські, районні державні адміністрації, до сфери управління яких належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку.

2. Формою державного контролю є державна атестація дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, яка проводиться в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У разі виявлення порушень у діяльності дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, що можуть вплинути на стан здоров'я дітей, атестація проводиться позачергово.

За результатами атестації закладу присвоюється вища, перша, друга або третя категорія. Порядок присвоєння категорій визначається Кабінетом Міністрів України.

Розділ VI. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ

Стаття 35. Міжнародне співробітництво у сфері оздоровлення та відпочинку дітей

1. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень можуть укладати договори про співробітництво з відповідними органами, установами та організаціями іноземних держав у сфері оздоровлення та відпочинку дітей відповідно до законодавства України.

2. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку можуть надавати послуги з оздоровлення та відпочинку дітям іноземних держав згідно з договорами, укладеними з іноземними юридичними і фізичними особами.

3. Кошти, отримані від надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітям іноземних держав, використовуються дитячими закладами оздоровлення та відпочинку згідно із законодавством.

РОЗДІЛ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2009 року.

2. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом законодавчі та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України у шестимісячний термін з дня набрання чинності цим Законом:

✓ привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

✓ розробити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;

✓ забезпечити перегляд і скасування органами виконавчої влади прийнятих ними нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Додаток № 4

Преамбула

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ПРОГОЛОШУЄ ЦЮ ДЕКЛАРАЦІЮ ПРАВ ДИТИНИ

беручи до уваги, що народи Об'єднаних Націй знову підтвердили в Статуті свою віру в основні права людини і в гідність та цінність людської особи і сповнені рішучості сприяти соціальному прогресові та поліпшенню умов життя при більшій свободі;

беручи до уваги, що Організація Об'єднаних Націй у Загальній декларації прав людини проголосила, що кожна людина повинна володіти всіма зазначеними в ній правами і свободами без будь-яких відмінностей за такими ознаками як раса, колір шкіри, стать, мова, релігія, політичні або інші переконання, національне чи соціальне походження, майновий стан, народження чи інша обставина;

беручи до уваги, що дитина внаслідок її фізичної і розумової незрілості потребує спеціальної охорони і піклування, включаючи і належний правовий захист, як до, так і після народження;

беручи до уваги, що необхідність у такій спеціальній охороні була вказана в Женевській декларації прав дитини 1924 року і вказана у Загальній декларації прав людини, а також у статутах спеціалізованих установ і міжнародних організацій, що займаються питаннями добробуту дітей;

беручи до уваги, що людство зобов'язане давати дитині краще, що воно має,

з метою забезпечити дітям щасливе дитинство і користування, для їх власного блага і блага суспільства, правами і свободами, які тут передбачені, і закликає і батьків, чоловіків і жінок як окремих осіб, а також добровільні

Організації, місцеву владу і національні уряди до того, щоб вони визнали і намагалися дотримуватися цих прав шляхом законодавчих та інших заходів, поступово застосовуваних відповідно до таких принципів:

Принцип 1. Дитині повинні належати всі зазначені в цій Декларації права. Ці права мають визнаватися за всіма дітьми без будь-яких винятків і без відмінностей чи дискримінацій за ознакою раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового стану, народження або іншої обставини, що стосується самої дитини чи її сім'ї.

Принцип 2. Дитині законом або іншими засобами повинен бути забезпечений спеціальний захист і надані можливості та сприятливі умови, які дозволили б їй розвиватися фізично, розумове, морально, духовно та у соціальному відношенні здоровим і нормальним шляхом і в умовах свободи та гідності. При виданні з цією метою законів головним міркуванням має бути найкраще забезпечення інтересів дитини.

Принцип 3. Дитині має належати від її народження право на ім'я і громадянство.

Принцип 4. Дитина повинна користуватися благами соціального забезпечення. Їй має належати право на здорове зростання і розвиток; з цією метою спеціальні догляд і охорона повинні бути забезпечені як їй, так і її матері, включно з належним допологовим і післяпологовим доглядом. Дитині має належати право на відповідне харчування, житло, розваги і медичне обслуговування.

Принцип 5. Дитині, яка є неповноцінною у фізичному, психічному або соціальному відношенні, повинні забезпечуватися спеціальні режим, освіта і піклування, необхідні з огляду на її особливий стан.

Принцип 6. Дитина для повного і гармонійного розвитку її особи потребує любові і розуміння. Вона повинна, якщо це можливо, зростати під опікою і відповідальністю своїх батьків і, в усякому разі, в атмосфері любові і моральної та матеріальної забезпеченості; малолітню дитину не слід, крім тих випадків, коли є виняткові обставини, розлучати зі своєю матір'ю. На суспільстві і на органах публічної влади повинен лежати обов'язок здійснювати особливе піклування про дітей, що не мають сім'ї, і про дітей, що не мають достатніх засобів для існування. Бажано, щоб багатодітним сім'ям надавалась державна або інша допомога на утримання дітей.

Принцип 7. Дитина має право на здобуття освіти, яка має бути безкоштовною і обов'язковою, в усякому разі на початкових стадіях. Їй має даватися освіта, яка сприяла б її загальному культурному розвитку і завдяки якій вона могла б на основі рівності можливостей розвинути свої

здібності і особисте мислення, а також усвідомлення моральної і соціальної відповідальності, і стати корисним членом суспільства.

Якнайкраще забезпечення інтересів дитини має бути керівним принципом для тих, хто відповідає за її освіту і навчання; ця відповідальність лежить насамперед на її батьках.

Принцип 8. Дитина повинна за всіх обставин бути серед тих, хто першими одержують захист і допомогу.

Принцип 9. Дитина повинна бути захищена від усіх форм небалого ставлення, жорстокості і експлуатації. Вона не повинна бути об'єктом торгівлі в будь-якій формі.

Дитину не слід приймати на роботу до досягнення належного вікового мінімуму; їй ні в якому разі не повинні доручатися чи дозволятися роботи або заняття, які були б шкідливі для її здоров'я чи освіти або перешкождали її фізичному, розумовому чи моральному розвитку.

Принцип 10. Дитина має бути захищена від практики, яка може заохочувати расову, релігійну або будь-яку іншу форму дискримінації. Вона повинна виховуватися в душі взаєморозуміння, терпимості, дружби між народами, миру і загального братерства, а також у повному усвідомленні, що її енергія та здібності мають бути присвячені служінню на користь інших людей.

Проголошена

Генеральною Асамблеєю ООН
20 листопада 1959 року

Додаток № 5

Якості, якими повинен володіти вожатий

- Дисциплінованість і відповідальність
- Працездатність, організованість. Працьовитість
- Тактовність, висока культура спілкування, толерантність
- Охайність, акуратність
- Здоров'я, прагнення вести здоровий і активний спосіб життя
- Уміння організовувати і проводити дозвілля, захопити власним прикладом
- Різнобічна освіченість, ерудиція
- Знання правових норм, законів, прав і свобод людей, прагнення їх дотримувати
- Чесність, правдивість, чуйність, милосердя, гнучкість

- Знання основ педагогіки, практичної психології і етики
- Уміння виховувати дітей, проявляти турботу про них
- Пошана і лояльність до адміністрації табору, до персоналу
- Творче ставлення до діяльності в таборі
- Наполегливість, прагнення швидко і якісно виконувати доручення адміністрації
- Професійна гордість, пошана до майстерності
- Емоційна і стресостійкість
- Командний дух, уміння діяти в кооперації
- Ініціативність, самостійність, уміння брати відповідальність на себе
- Пошана до представників інших культур, справедливе і рівне вставлення до всіх в загоні
- Емпатійність, уміння передбачати і запобігати конфлікту

Організація загонової діяльності

Кожен день вожатого складається з багатої кількості справ: таких які відбуваються кожен день, повторюються, майже без змін: підйом, зарядка, сніданок, пляж і так далі. А також і колективних творчих справ, котрі заздалегідь плануються, готуються певний час та проводяться в загоні чи таборі в запланованих умовах. Тому вожатому необхідно знати алгоритм організації такої справи та мати уявлення як його реалізувати і бути в змозі це зробити.

Додаток № 6

Формула організації колективної творчої справи

В ДОТ з давніх часів в дитячому середовищі проводяться так звані колективні творчі справи - те що в інших місцях може зватися «мероприяттями» чи просто «справами».

Колективна творча справа відрізняється активною творчою діяльністю всіх, хто бере в ній участь. Вона займає своє особливе місце в плані роботи табору і загону, заздалегідь планується, організується та проводиться з урахуванням всіх психолого-педагогічних вимог до виховного процесу.

Етапи організації творчої справи

Перший: етап колективного висунення ідеї, «мозковий штурм» (мотивація, емоційне зараження колективу).

Другий: колективне обговорення і відбір прийнятних ідей.

Третій: колективне планування, прогнозування результатів.
Четвертий: вибір ради справи, розподіл доручень.
П'ятий: підготовка справи, інструктаж і навчання виконавців.
Шостий: проведення справи.
Сьомий: колективний аналіз і оцінка.
Восьмий: післядія, аналіз, визначення перспектив.
Також може бути використаний інший варіант алгоритму організації справи.

Формула справи може виглядати і так:

• задумали - порадилися - продумали - зацікавили всіх - наочно оформили - допомогли в підготовці - провели - підвели підсумки і заохотили кращих - проаналізували і зробили висновки на майбутнє.

Умови успіху справи:

1. Мета і задачі справи повинні лежати в площині основних цілей і задач виховання, визначених на поточний період життя загону.

2. Мета і задачі справи повинні бути добре зрозумілі і прийняті всіма передбачуваними його учасниками.

3. Зміст, форма, прийоми справи повинні бути продумані так, щоб звертатися до розуму і відчуттів всіх учасників і викликати потребу активно діяти (новий, різноманітний за жанрами матеріал; якомога частіше звертатися до присутніх).

4. Підготовка і хід справи повинні бути змістовними, залучати до активної участі в ньому більшість дітей.

5. Повинна бути присутня особиста орієнтованість: облік внеску кожного, згідно його потенційним можливостям, при підведенні підсумків, аналізі справи, нагородженні за участь.

6. Хід справи повинен відповідати структурі драматичного твору (зав'язка, розвиток сюжету, кульмінація, розв'язка).

7. Обов'язковий аналіз на всіх рівнях.

Педагогічний аналіз справи

Аналіз - це впорядкування фактичного матеріалу, розташування його за певними ознаками, порівняння і зіставлення даних.

Аналіз - етап організації будь-якої діяльності, що припускає підготовку, організацію, здійснення і аналіз результатів діяльності.

Аналіз виховної роботи дозволяє продумати і оцінити її з позиції основних вимог - загальнопедагогічних, психологічних, методичних. Кожна з цих сторін має свої задачі, свою специфіку і може аналізуватися самостійно. Так, при аналізі педагогічний акцент робиться на змісті процесу, його

організації, прийомах і методах проведення виховної роботи, її результативності.

Предметом психологічного аналізу стають питання, пов'язані з урахуванням психологічних станів, емоційно-вольових сторін особистості, з урахуванням індивідуальних і вікових особливостей дітей, психологічних особливостей групи.

В практиці роботи табору існують різні види аналізу: ми вдаємося до аналізу, підводячи підсумки прожитого дня (аналіз окремих педагогічних дій на особистість, аналіз діяльності, окремих справ), підводячи підсумки окремих періодів зміни, загальні підсумки зміни.

Напрямами аналізу дня в організаційний період можуть стати:

1. Аналіз виконання поставлених задач:

а) наскільки діяльність, організована в групі, сприяла рішення поставлених задач? Як в цих справах виявилися підлітки?

б) хто був ініціатором справи? Якщо педагог, то, як сприйняли і прийняли запропоноване діти? Якщо хтось з дітей, то як сприйняли і прийняли запропоноване інші?

в) як проявили себе в різних видах діяльності підлітки? Хто став організатором, наскільки йому вдалася ця роль?

г) в якій позиції вважали за краще знаходитися діти: організаторів, помічників, виконавців, глядачів і т.д.? Рівень організаторських навиків підлітків.

д) як виявилися інтереси, здібності, схильності дітей? Яким видам діяльності вони віддають перевагу? Чим люблять займатися у вільний час? В яких видах діяльності мають конкретні уміння, навички? В яких видах діяльності виявляються їх здібності?

є) як виявляється вихованість дітей, їх ставлення до дорослих, однолітків, навколишнього світу? Як проявляють і відображають підлітки свої відчуття, емоції, навички культури поведінки?

ж) як виявляються моральні якості дітей, риси та здібності? Як складаються відносини між ними? Хто виходить на лідерські позиції? Які виявляються неформальні групи, дружні пари? Відносини усередині цих груп. Відносини між дівчатками і хлопчиками.

з) як підлітки сприймають вимоги розпорядку дня? Чи приймають їх? Чи є готовність виконувати їх?

2. Хто з дітей вимагає особливої індивідуальної роботи? Чому? Пропоновані дії відносно них.

3. Які методи, прийоми використовуються для вирішення задач? Їх ефективність.

4. Які методи, прийоми використовуються для вивчення підлітків? Результати. Висновки. Оцінки. Перспективи.

Аналіз проведеного дня в основний і заключний періоди

1. Аналіз виконання поставлених задач:

а) наскільки задачі конкретної діяльності (подій) цього дня сприяють виконанню задач зміни? Підготовка до післядії (діяльності в дитячій групі);

б) наскільки вдалося вирішити поставлені задачі (виховні, пізнавальні, розвитку, організаційні)?

2. Як виявилися в справах моральні якості підлітків? Чи послужила справа (діяльність цього дня) стимулом для розвитку моральних якостей? Стимулом для самовиховання підлітків?

3. Якою була позиція підлітків в рішенні задач?

- позиція виборного активу;

- позиція ради справи;

- членів контактної групи;

- позиція окремих дітей, на яких необхідно звернути особливу увагу?

4. Як розвиваються відносини в групі:

- між лідерами (офіційними і неофіційними) і рештою дітей;

- між групами (угрупованнями);

- усередині груп (угруповань);

- між педагогом і активом, всіма дітьми;

- між хлопчиками і дівчатками.

5. Як змінюється стан колективу, його настроїв на справи?

а) Які методи використовуються для вирішення задач? Як реагують підлітки на них? Їх ефективність. Що необхідно зробити, щоб закріпити ефект?

б) Які методи, прийоми використовуються для збору інформації про підлітків, розвитку групи, внутрішньогрупових відносин?

6. Підсумки. Висновки. Оцінки. Перспективи.

Аналіз виховної роботи допомагає педагогу:

- оцінити педагогічну і психологічну доцільність вибраної теми і виду роботи;
- зрозуміти причини успішного або невдалого її проведення;
- дати відповідь на питання, чому зміст діяльності був прийнятий або не прийнятий підлітками, чому той або інший метод виховної дії виявився ефективним, нейтральним або викликав негативну реакцію;
- судити про свої якості, сильні і слабкі сторони своєї діяльності;
- висувати перед собою реальні задачі, свідомо заглиблювати позитивне і

ліквідувати негативне в своїй роботі і властивостях особистості фахівця.

Перелік речей, які необхідно взяти з собою до ДОТ

- Засоби особистої гігієни (фен, якщо потрібен).
- Купальник.
- Спортивний костюм.
- Головний убір відповідно до сезону.
- Кросівки, зручне взуття на низькому каблучі (повсякденне та святкове), банні ляпанці, кімнатні тапочки.
- Банний і пляжний (в літній період) рушник.
- Близна, брюки, светр, куртка (відповідно до сезону).
- Корисні книги, диски, фотоапарат, батарейки, плівки, мобільний телефон, картки поповнення і т.д.
- Сценічний костюм, музичний інструмент, фонограми.
- Сонцезахисні окуляри та крем від загару влітку.

Додаток № 7

Чого неможна робити у ДОТ

Алкоголь

Наркотики

Паління

Вживати алкоголь та наркотики, палити.

Насильство

Залучати в педагогічній діяльності і побуті насильницькі дії, емоційне та фізичне насильство до дітей та колег.

Пірсінг, тату

Прикрашати відкриті частини тіла пірсінгом та татуванням. В разі наявності татувань та пірсінгу держати їх прикритими весь термін перебування в таборі.

Екстравагантні зачіски та одяг

Носити в таборі надзвичайно екстравагантні зачіски, одяг та прикраси.

Ненормативна лексика

Вживати ненормативну лексику, образливі слова.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Актуальные проблемы современного детства. – М., 1992-1996.
2. Буданова Г.П. Организация летнего отдыха детей. – М., 1995.
3. Всемирная организация скаутского движения. – М., 1991.
4. Гаманин О.С., Матвеев В.Ф. Педагогика в пионерском лагере. – М., 1982.
5. Гаманин О.С., Матвеев В.Ф. Пионерское лето в вопросах и ответах. – М., 1984.
6. Захлебный А.Н. На экологической тропе. – М., 1986.
7. Иванов И.П. Энциклопедия коллективных творческих дел. – М., 1989.
8. Лутошкин А.Л. Как вести за собой. – М., 1981.
9. Почуев Л. и др. Картотека игр. – М., 1992.
10. Терский В.Н. Вожатый, ты – педагог. – М., 1984.
11. Федоров Е.С. и др. Шпаргалка вожатого (игры, тесты, методики). – М., 1992.

